

4 Список використаних джерел

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.08.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

2. *Вожжов А.П.* Про архітектуру фінансового стимулювання економічного зростання / А.П. Вожжов, Е.Л. Гринько // Вісник НБУ. – 2012. - № 5(195). - С. 22–29.

3. *Гришова І.Ю.* Ресурсне забезпечення молокопереробних підприємств в контексті формування обігового капіталу: [монографія] / І.Ю. Гришова. – Херсон, 2011. – 240 с.

4. *Дем'яненко М.Я.* Інституціональне забезпечення реформування сільського господарства / М.Я. Дем'яненко, М.Й. Малік // Актуальні проблеми розвитку регіональних АПК: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (26-27 травня 2011 р.) / відп. ред. Т.В. Божидарнік. – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2011. – С. 33-34.

5. *Луцишин З.* Сучасна світова фінансова архітектоніка тенденції та суперечності розвитку в умовах глобалізації / З. Луцишин // Економічний часопис – XXI. - 2005. - № 56. - С. 17-22.

6. *Науменкова С.* Формування нової фінансової архітектури: основні питання та можливі виклики для України / С. Науменкова // Вісник НБУ. - 2010. - № 1. - С. 8-13.

7. *Онишко С.В.* Механізм фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.04.01 / Онишко Світлана Василівна. – К, 2004. – 32 с.

8. *Саблук П.Т.* Концептуальні аспекти модернізації аграрного виробництва та розвитку сільських територій в Україні / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2010. - № 8. – С. 3-12.

9. *Саблук П.Т.* Основні напрями розвитку високоефективного агропромислового виробництва в Україні / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2002. – С. 10-13.

10. *Тридід О.М.* Фінансова архітектоніка як узагальнююча характеристика організації взаємодії фінансових потоків / О.М. Тридід, Г.М. Азаренкова // Вісник університету банківської справи Національного банку України. - 2009. - № 1(4). - С. 7-11.

УДК 311:336.012.23

Л.Е. МОМОТЮК

(Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ, Україна)

Статистика державних фінансів та її гармонізація з міжнародними стандартами

Статистика державних фінансів широко використовується для регулювання соціально-економічного становища в суспільстві та аналізу економічних процесів у державі. Глобалізаційні процеси й умови, що висуваються ринковою економікою, вимагають переходу статистики державних фінансів в Україні на міжнародні статистичні стандарти, що і визначає сучасні напрями її реформування.

У статті здійснено аналіз відповідностей системи статистики державних фінансів України міжнародним стандартам, а саме: класифікації доходів бюджету, видатків бюджету, бюджетного дефіциту, фінансування бюджету, державного боргу та системи обліку бюджетних коштів. Обґрунтовано необхідність дотримання принципу порівнянності статистичної інформації з метою зіставності даних про державні фінанси України, порівняно з країнами, статистичні системи яких гармонізовані з Керівництвом зі статистики державних фінансів 2001 року. Це не дає можливості забезпечити порівнянність статистичної інформації про фінансовий стан України, викривлення інформації щодо платоспроможності та інвестиційної привабливості держави.

Ключові слова: статистика державних фінансів, міжнародні стандарти, гармонізація, бюджетна класифікація державний сектор.

Л.Е.МОМОТЮК

(Національная академия статистики, учета и аудита, г. Киев, Украина)

Статистика государственных финансов и ее гармонизация с международными стандартами

Статистика государственных финансов широко используется для регулирования социально-экономического положения в обществе и анализа экономических процессов в государстве. Глобализационные процессы и условия, которые выдвигаются рыночной экономикой, требуют перехода статистики государственных финансов в Украине на международные статистические стандарты, чем и определяются современные направления ее реформирования.

В статье осуществлен анализ соответствия системы статистики государственных финансов Украины с международными стандартами, а именно: классификации доходов бюджета, расходов бюджета, дефицита бюджета, финансирования бюджета, государственного долга и системы учета бюджетных средств. Обоснованно необходимость соблюдения принципа сравнимости статистической информации с целью сопоставимости данных о государственных финансах Украины, в сравнении с другими странами, статистические системы которых гармонизированы с Руководством по статистике государственных финансов 2001 года. Это даст возможность обеспечить сравнимость статистической информации о финансовом состоянии Украины, искривления информации о платежеспособности и инвестиционной привлекательности государства.

Ключевые слова: статистика государственных финансов, международные стандарты, гармонизация, бюджетная классификация, государственный сектор.

L.Ye. MOMOTYUK

(National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, Kyiv, Ukraine)

State Finance Statistics and its Harmonization with International Standards

Government finance statistics is widely used to control the social and economic status of the society and carrying out analysis of economic processes occurring in the country. Globalisation processes and market economy condition require transition of the state finance statistics in Ukraine on international statistical standards that do determine the up-to-date trends of its reform.

The article presents the analysis for compliance of the state finance statistics in Ukraine with the international standards, namely: the classification of budget revenues, budget expenditures, budget deficit, budget financing, national debt and budget funds account system. The requirement has been reasoned as to the comparability principle so that financial information in Ukraine to be in comparability with the countries whose statistical systems are harmonized with the Manual on Government Finance Statistics, 2001. This makes it impossible to ensure the comparability of statistical information on financial status of Ukraine, provides misrepresentation of solvency and investment attractiveness of the country.

Keywords: government finance statistics, international standards, harmonization, public sector budget classification.

Постановка проблеми. Статистика державних фінансів (далі – СДФ) має ключове значення для податково-бюджетного аналізу та відіграє життєво важливу роль як у розробці та моніторингу обґрунтованих фінансових програм, так і в здійсненні нагляду за заходами економічної політики. Глобалізаційні процеси та умови ринкової економіки вимагають переходу статистики державних фінансів в Україні на міжнародні статистичні стандарти, що й визначає сучасні напрями її реформування.

Велику роль у забезпеченні порівнянності статистичних даних відіграють міжнародні організації, такі як Міжнародний валютний фонд, Євростат, ООН тощо. Методологічні основи побудови статистики державних фінансів викладені в офіційних виданнях МВФ. Таким офіційним документом, що регламентує міжнародні стандарти у цій сфері, є Керівництво зі статистики державних фінансів (далі – СДФ) 2001 [4].

В 2003 році Україна приєдналася до Спеціального стандарту поширення даних (далі – ССПД) Міжнародного валютного фонду, зробивши істотні кроки на шляху до приведення національної офіційної статистики до міжнародних стандартів. ССПД визначає параметри даних (охоплення, періодичність, своєчасність), параметри доступу, достовірності, якості. З приєднанням нашої країни до

ССПД статистична інформація за секторами економіки України розміщується на веб-сторінці МВФ, а також на офіційних сайтах Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України та Національного банку України. Показники бюджетно-податкового сектору формує і поширює Міністерство фінансів України [5].

Разом з тим, упровадження повністю інтегрованої системи займе певний проміжок часу. Тим більше, що гармонізація передбачає поєднання та взаємну відповідність законодавства країн у частині регулювання бухгалтерського обліку і статистики, при цьому національні моделі організації обліку й системи стандартів не повинні суттєво відрізнятися від аналогічних стандартів інших країн – членів ЄС, тобто бути гармонізованими один з одним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням удосконалення формування статистики державних фінансів та приведення її у відповідність до міжнародних стандартів присвячено низку наукових праць. Вагомий внесок у розвиток теорії та практики статистики державних фінансів внесли вітчизняні вчені-статистики К.В. Захожай, В.С. Михайлов, О.Г. Осауленко, М.В. Пугачова, О.В. Царук, Л.О. Яценко та інші. Результати дослідження функціонування сектору державних фінансів та його складових опубліковані в працях провідних вчених-

Фінанси та оподаткування

фінансистів О.Д. Василика, С.С. Гасанова, В.П. Кудряшова, І.О. Луніної, В.М. Опаріна, К.В. Павлюк, Д.В. Полозенка й інших. Разом з тим, залишаються дискусійними і невирішеними питання стандартизації статистики державних фінансів та її гармонізації з міжнародними стандартами.

Беручи до уваги зазначені питання **метою статті** є аналіз відповідності системи статистики державних фінансів України міжнародним стандартам для забезпечення їх гармонізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гармонізація системи статистики державних фінансів вимагає повної відповідності та узгодженості, дотримання загальноприйнятих принципів статистики, складання звітності групою країн чи їх об'єднаннями, наприклад країнами ЄС, СНД. Гармонізація передбачає поєднання та взаємну відповідність законодавства країн щодо регулювання бухгалтерського обліку і статистики, допускаючи існування в кожній країні своєї моделі організації обліку і системи стандартів [7].

Таким шляхом пішли країни ЄС, в яких загальні підходи та вимоги до методології й організації всіх рівнів обліку, як макроекономічного, так і бухгалтерського, визначаються низкою нормативних актів (директив). Вони є обов'язковими для виконання в усіх країнах, що входять до ЄС. Прикладами можуть слугувати такі документи: Директива № 322 від 17.02.1997 року «Про статистику ЄС», Директива № 2223 від 25.06.1996 року «Про Європейську систему національних і регіональних рахунків». Прикладом уніфікації регіонального рівня є Європейська система рахунків 1995 (ЄСР 95).

Зокрема, статтею 1 Директиви передбачено, що для забезпечення порівнянності результатів статистика ЄС повинна формуватися на основі уніфікованих стандартів, на принципах неупередженості, надійності, об'єктивності, наукової незалежності, ефективності витрат та конфіденційності. Зазначені принципи передбачені статтею 285 Договору про заснування ЄС [9].

У системі статистики державних фінансів першочерговим кроком є проведення уніфікації бюджетної класифікації доходів і видатків відповідно до міжнародних стандартів. На цьому шляху Україною здійснені певні кроки щодо удосконалення національної бюджетної класифікації, яка зорієнтована в основному на відповідну міжнародну класифікацію.

Бюджетна класифікація є важливим інструментом, що забезпечує єдність та цілісність бюджетної системи країни. Розробка бюджетної класифікації здійснюється для того, щоб законодавчий орган, органи, які здійснюють аналіз, контроль та ревізійні перевірки щодо складання та виконання бюджету отримували достовірну інформацію. Тобто бюджетна класифікація забезпечує досягнення таких цілей: контроль, регулювання й планування, а також отримання інформації щодо бюджетних доходів та видатків, їх результативності й ефективності.

Бюджетна класифікація, відповідно до Бюджетного кодексу України, визначається як єдине систематизоване групування доходів, витрат і фінансування бюджету за ознаками економічної сутності, функціональної діяльності, організаційного устрою та іншими ознаками відповідно до законодавства України і міжнародних стандартів [1].

Нині діюча бюджетна класифікація складається з таких розділів:

- класифікація доходів бюджету;
- класифікація видатків бюджету: функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету; економічна класифікація видатків бюджету; класифікація кредитування бюджету; відомча класифікація видатків та кредитування бюджету;
- класифікація фінансування бюджету: за типом кредитора; за типом боргового зобов'язання;
- класифікація боргу: за типом кредитора; за типом боргового зобов'язання;
- структура кодування програмної класифікації видатків та кредитування бюджету (сама програмна класифікація видатків щорічно визначається в законі про державний бюджет).

Класифікація доходів бюджету відповідно до національної бюджетної класифікації в основному зорієнтована на міжнародну класифікацію відповідно до Керівництва зі статистики державних фінансів. Порівняння основних статей доходів бюджету відповідно до міжнародних стандартів та національної бюджетної класифікації доходів наведено в табл. 1. [1, 4].

Розбіжності у податкових надходженнях до бюджету пояснюються особливостями національної податкової системи. В міжнародній класифікації доходів бюджету не існує такого розділу, як «неподаткові надходження», а ті окремі доходи, що мають неподатковий характер, належать до розділу «Інші доходи». Крім того, у міжнародній класифікації до доходів бюджету віднесено соціальні відрахування. Водночас у вітчизняній практиці у зв'язку з тим, що соціальні фонди є позабюджетними, надходження до цих фондів не зараховуються до доходів бюджету.

Видатки бюджету класифікують, по-перше, за функціями, з виконанням яких пов'язані видатки (функціональна класифікація видатків); по-друге, за економічною характеристикою операцій, при проведенні яких здійснюються ці видатки (економічна класифікація видатків); по-третє, за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (відомча класифікація).

Функціональна класифікація дає змогу відстежувати й аналізувати динаміку зміни державних видатків різного функціонального призначення та прогнозувати наступні видатки. Запровадження з 2002 р. нової функціональної класифікації видатків бюджету було здійснено з метою приведення її у відповідність з міжнародними стандартами, зокрема класифікацією функцій управління (КФУ), опублікованою статистичним відділом ООН.

Класифікація доходів бюджету

Класифікація доходів бюджету відповідно до міжнародних стандартів	Національна бюджетна класифікація доходів
1	2
11 Податкові надходження	10000000 Податкові надходження
111 Податок на доходи, прибуток та приріст капіталу	11000000 Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості
112 Податки на фонд заробітної плати та робочу силу	12000000 Податки на власність
113 Податки на власність	13000000 Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів
114 Податки на товари та послуги	14000000 Внутрішні податки на товари та послуги
115 Податки на міжнародну торгівлю та операції	15000000 Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції
116 Інші податки	16000000 Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів
	17000000 Рентна плата, збори на паливно-енергетичні ресурси
	18000000 Місцеві податки і збори
	19000000 Інші податки та збори
12 Внески на соціальні потреби	20000000 Неподаткові надходження
121 Внески на соціальне забезпечення	21000000 Доходи від власності та підприємницької діяльності
122 Інші внески на соціальні потреби	22000000 Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності
	24000000 Інші неподаткові надходження
	25000000 Власні надходження бюджетних установ
13 Гранти	30000000 Доходи від операцій з капіталом
131 Від урядів іноземних держав	31000000 Надходження від продажу основного капіталу
132 Від міжнародних організацій	32000000 Надходження від реалізації державних запасів товарів
133 Від інших одиниць сектору державного управління	33000000 Кошти від продажу землі і нематеріальних активів
	34000000 Податки на фінансові операції та операції з капіталом
14 Інші доходи	40000000 Офіційні трансферти
141 Доходи від власності	41000000 Від органів державного управління
142 Продаж товарів та послуг	42000000 Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій
143 Штрафи, пені, неустойки	
144 Добровільні трансферти, крім грантів	
145 Інші доходи	
	50000000 Цільові фонди

Функціональна класифікація видатків у теперішній час повністю приведена у відповідність до міжнародних стандартів статистики державних фінансів 2001 і включає 10 розділів: загальнодержавні функції; оборона; громадський порядок, безпека та судова влада; економічна діяльність; охорона навколишнього природного середовища; житлово-комунальне господарство; охорона здоров'я; фізичний та духовний розвиток; освіта; соціальний захист та соціальне забезпечення.

Економічна класифікація видатків деталізує використання коштів за їх предметними ознаками (заробітна плата, нарахування, всі види господарської діяльності, виплати населенню (трансферти) та інші категорії). За економічною класифікацією видатки поділяються на:

– поточні, тобто такі, що забезпечують фінансування поточної діяльності підприємства, установи та

організації (оплата праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату, придбання предметів постачання і матеріалів, оплата послуг, видатки на відрядження, представницькі видатки, оплата комунальних послуг та енергоносіїв тощо);

– капітальні видатки (капіталовкладення), під якими розуміють платежі з метою придбання капітальних активів, стратегічних і надзвичайних запасів товарів, землі, нематеріальних активів або невідплатні платежі, що передаються отримувачам для придбання таких активів, компенсації втрат, пов'язаних з руйнуванням чи пошкодженням основних засобів.

Таким чином, у цілому за статтями національна економічна класифікація видатків відповідає міжнародній, а поділ на поточні та капітальні видатки можна пояснити щорічним виділенням у складі бюджету поточного бюджету та бюджету розвитку.

Відомча класифікація видатків бюджету визначає перелік головних розпорядників бюджетних коштів. На її основі Державне казначейство України та місцеві фінансові органи ведуть реєстр усіх розпорядників бюджетних коштів. Завданнями відомчої класифікації є оптимізація кількості головних розпорядників бюджетних коштів, поліпшення бюджетного планування та побудова чіткої, організаційно досконалої системи державного управління. Відомчої класифікації видатків та класифікації кредитування бюджету в міжнародних стандартах бюджетної класифікації не передбачено.

Класифікація фінансування бюджету визначає джерела отримання фінансових ресурсів, необхідних для покриття дефіциту бюджету, і напрями витрачання фінансових ресурсів, що утворились у результаті перевищення доходів бюджету над його видатками (до цієї групи належать платежі з погашення основної суми боргу). Поява цієї класифікації пояснюється переходом України на міжнародні стандарти статистики державних фінансів.

Класифікація боргу систематизує інформацію про всі боргові зобов'язання держави. Критерії класифікації боргу є аналогічними з класифікацією фінансування бюджету і взаємопов'язані з ним. Якщо класифікація боргу за типом кредитора визначає зовнішнє або внутрішнє джерело, то за типом боргового зобов'язання розрізняють заборгованості залежно від терміну розміщення фінансового зобов'язання – довгострокові (від 5 до 10 років), середньострокові (від 1 до 5 років) та короткострокові (до одного року).

Щодо класифікації фінансування бюджету та державного боргу, то існують розбіжності навіть між самим визначенням поняття «державний борг», який надається Бюджетним кодексом України, та вимогами міжнародних стандартів. Так, відповідно до Бюджетного кодексу, «державний борг – це загальна сума заборгованості держави, яка складається з усіх випущених і непогашених боргових зобов'язань держави, включаючи боргові зобов'язання держави, що вступають у дію в результаті виданих гарантій за кредитами, або зобов'язань, що виникають на підставі законодавства або договору». При чому боргові зобов'язання держави можуть утворитися тільки внаслідок запозичення. Таке визначення значно звужує величину державного боргу, оскільки не передбачає, що до державного боргу включаються зобов'язання місцевих органів влади, борги фондів державного соціального страхування тощо. До того ж, щоб зобов'язання було віднесено до державного боргу, воно повинно утворитися внаслідок запозичення чи вступу в силу державних гарантій, а це не відповідає підходам, визначеним міжнародними стандартами.

В Україні розрахунок основних показників статистики державного боргу здійснює Національний банк України, Міністерство фінансів України та Державна служба статистики, які у своїй практиці не

завжди керуються методами, гармонізованими з міжнародними стандартами. Це призводить до викривлення інформації щодо платоспроможності та інвестиційної привабливості України. Для керівних органів ЄС достовірне та точне визначення величини державного боргу країни-члена ЄС є дуже важливим, оскільки стаття 104 Договору про заснування ЄС та Протокол № 20 визначають вимоги до величини державного боргу та державного дефіциту. Зокрема, відношення державного боргу до ВВП має бути меншим за 60 %, а дефіцит бюджету не повинен перевищувати 3 % ВВП. За орієнтир для України прийняте відношення до ВВП боргу, визначене в Бюджетному кодексі. Тобто методика розрахунку величини державного боргу України є іншою порівняно з методикою, затвердженою законодавством ЄС, а це, у свою чергу призводить до заниження цього показника для України. Мало того, значення 60 % є прийнятним для країн із розвинутою ринковою економікою, але, на думку багатьох дослідників, повинне бути меншим для країн із перехідною економікою. Отже, класифікація державного боргу та інформація про показники статистики державного боргу України не гармонізована з міжнародними стандартами ЄС та МВФ.

Щодо терміну «державний дефіцит», то він вживається в Договорі про заснування ЄС, його визначення також міститься у статті 2 Протоколу № 20, де він трактується як чисте запозичення сектору державного управління. У теперішній час величина державного дефіциту не оприлюднюється урядом, називається лише величина дефіциту бюджету. Отже, як і у випадку з державним боргом, дефіцити інших підсекторів сектору державного управління не враховані, а величина дефіциту державного бюджету може бути значно меншою за величину державного дефіциту. Тобто через негармонізовані методи і принципи оцінки державних зобов'язань в Україні такі макроекономічні індикатори, як відношення державного боргу та державного дефіциту до ВВП не відповідають загальноприйнятим у світі, та в ЄС зокрема, стандартам і методикам, що спричинює викривлення інформації про фінансову стійкість і платоспроможність України. У свою чергу, це призводить до недотримання принципу порівнянності статистичної інформації та зумовлює незіставність даних про державні фінанси України, зокрема про державний борг і дефіцит, порівняно з країнами, статистичні системи яких гармонізовані з ЄСР 95 і СДФ 2001.

Статистика державних фінансів покликана забезпечувати комплексну оцінку та аналіз податково-бюджетної політики держави, а також відображати результати діяльності державного сектору економіки. Відповідно до Керівництва зі статистики державних фінансів 2001, СДФ включає показники сектору державного управління і показники сектору державних корпорацій, що відображено на рис. 1.

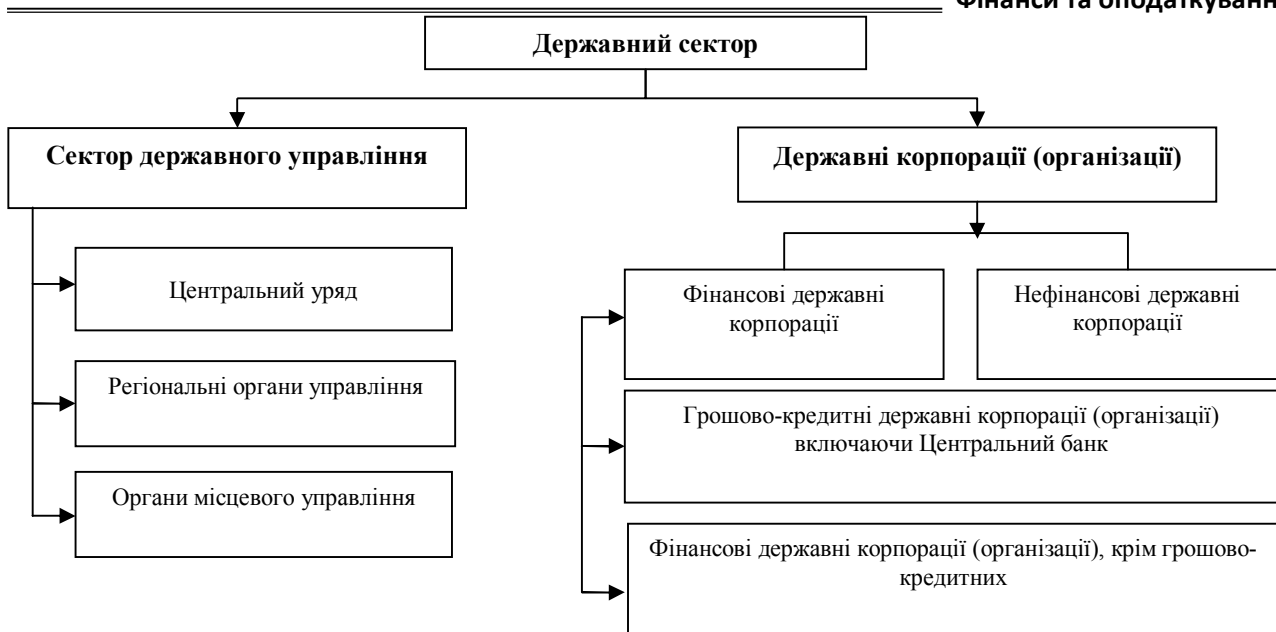

Рис. 1. Державний сектор відповідно до Керівництва СДФ 2001 [4]

Тому для більш повного та якісного подання інформації про стан державних фінансів, активи і зобов'язання держави у СДФ повинна міститись інформація не тільки про сектор державного управління, а і про державний сектор у цілому. На жаль, в Україні інформацію про державний сектор у зведеному вигляді отримати неможливо. Поширюються дані лише щодо податково-бюджетного сектору, які включають операції сектору загального державного управління, операції центральних органів державного управління та інформацію щодо державного й гарантованого державою внутрішнього та зовнішнього боргу. Сектор загального державного управління включає центральні органи державного управління (центральний уряд), місцеві органи державного управління, фонди соціального страхування. Тобто сектор загального державного управління включає показники Державного бюджету України, місцевих бюджетів та показники державних позабюджетних фондів соціального страхування (Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності).

Разом з тим, СДФ України повинна відповідати сучасним вимогам і надавати державним органам повну інформацію про стан і діяльність тієї частини (сектору) економіки, яка їм підпорядкована. Тобто система державної статистики України не приведена у відповідність до вимог стандартів статистики державних фінансів МВФ навіть у розрізі секторів, яка передбачає консолідацію інформації не тільки про сектор державного управління, а й про державний сектор у цілому.

Висновки. Отже, відсутність узгодженості в системах класифікацій, методології обліку показників бюджетної сфери вимагає від статистики державних фінансів України вдосконалення шляхом гармонізації з міжнародними стандартами. В першу чергу, потребує удосконалення класифікація державного боргу, оскільки інформація про показники статистики державного боргу України не гармонізована з міжнародними стандартами ЄС та МВФ. Це не дає можливості забезпечити порівнянність статистичної інформації про фінансовий стан України. Крім того, статистика державних фінансів покликана забезпечувати комплексну оцінку та аналіз не тільки податково-бюджетної політики держави, а й відобразити результати діяльності державного сектору економіки. Недотримання принципу порівнянності статистичної інформації тягне за собою незіставність даних про державні фінанси України, порівняно з країнами, статистичні системи яких гармонізовані з Керівництвом СДФ 2001 року.

Перспективами подальших досліджень в даному напрямі буде удосконалення показників статистики державних фінансів, які дадуть змогу оцінити стан державних фінансів України.

4 Список використаних джерел

1. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1023.2794.24&nobreak=1>.
2. Михайлов В.С. Деякі методологічні проблеми статистичного оцінювання державних фінансів України / В.С.Михайлов, М.В.Пугачова, Л.О. Яценко // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2012. - Вип 4 (37). – С.4-15.
3. Осауленко О.Г. Національна статистична система: стратегічне планування, методологія та

організація: [Монографія] / О.Г.Осауленко – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2008. – 415 с.

4. Руководство по статистике государственных финансов 2001 года (Government. Finance. Statistics. Manual. 2001) (Washington, D.C.: IMF, 2001). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/index.htm>.

5. Специальный стандарт распространения данных: руководство для подписчиков и пользователей – [Washington, D.C.]: Международный Валютный Фонд, 2007. – 106 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dsbb.imf.org/sddsindex.htm>.

6. Царук О.В. Гармонізація системи статистики державних фінансів з міжнародними стандартами: статистика державного боргу та дефіциту бюджету /

О.В. Царук // Статистика України. - 2006. - № 3. – С. 21-25.

7. Швець В.Г. Концепція стандартизації та гармонізації обліку і статистики в Україні / В.Г. Швець // Економіка і управління. – 2000. - № 4(5). – С. 16.

8. Яценко Л.О. Методологічні аспекти статистики державних фінансів / Л.О. Яценко // Статистика України. – 2012. - № 2. – С. 34-40.

9. Consolidated Version of the Treaty Establishing the European Community // Official Journal of the European Union. - 24.12.2002. - P. 33-184 [Electronic resource]. - Mode of access: http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/12002E/pdf/12002E_EN.pdf

УДК 336.77

О.О. ОЛІЙНИК

(Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна)

Запровадження схеми гарантування кредиту в сільському господарстві України

Малі й середні підприємства, незважаючи на їх вагомий вклад у виробництво сільськогосподарської продукції в Україні, мають обмежений доступ до фінансування. Існуючі державні механізми підтримки (субсидування процентних ставок, лізингові програми) не вирішують питання доступу цих категорій підприємств до кредитних ресурсів. Запровадження схеми гарантування кредиту є більш ефективним механізмом підтримки малих й середніх підприємств. Як показує світовий досвід, він є ринковим механізмом - держава напряму не втручається у надання кредиту, дозволяє зменшити вимоги до застави, понизити процентні ставки, зменшити інформаційну асиметрію між банками і малими й середніми підприємствами. З метою створення ефективної схеми гарантування кредиту на початку необхідно обґрунтувати такі параметри: мета, цільова група, фінансування, ціноутворення, управління ризиками, управління схемою. В статті обґрунтовано доводиться, якими повинні бути параметри ефективної схеми гарантування кредиту, щоб забезпечити доступ малих й середніх українських сільськогосподарських підприємств до кредитних ресурсів. Також запропоновано авторське бачення функціонування схеми гарантування кредитів для галузі вітчизняного сільського господарства.

Ключові слова: гарантування кредиту, малі та середні підприємства, сільське господарство.

Е.А. ОЛЕЙНИК

(Національний університет біоресурсів і природопольовання України,
г. Киев, Украина)

Внедрение схемы гарантирования кредита в сельском хозяйстве Украины

Малые и средние предприятия, несмотря на их весомый вклад в производство сельскохозяйственной продукции в Украине, имеют ограниченный доступ к финансированию. Существующие государственные механизмы поддержки (субсидирования процентных ставок, лизинговые программы) не решают вопрос доступа малых и средних предприятий к кредитным ресурсам. Внедрение схемы гарантирования кредита есть более эффективным механизмом поддержки малых и средних предприятий. Как показывает мировой опыт, он является рыночным механизмом - государство напрямую не вмешивается в предоставление кредита, позволяет уменьшить требования к залому, снизить процентные ставки, уменьшить информационную асимметрию между банками и малыми и средними предприятиями. С целью создания эффективной схемы